

Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach rodzinnych – 8 czerwiec 2020 r.

Jednym z podstawowych pojęć prawa rodzinnego jest dobro dziecka. Jest to pojęcie niedookreślone, treściowo bardzo pojemne, którego rozumienie zależy od konkretnych okoliczności, w jakich znajduje się dziecko. Stanowi zarazem punkt odniesienia dla sądów, które rozstrzygając sprawy dotyczące chociażby nawet pośrednio interesów i praw dziecka, dokonują jego wykładni a casu ad casum. Brak definicji legalnej pojęcia dobra dziecka ma swoje zalety. Pozwala sędziom na wybranie najbardziej optymalnego rozstrzygnięcia uwzględniającego zarówno cechy danego dziecka, jak również jego sytuację w rodzinie. W szczególności należy uwzględniać jego uprawnienie do ochrony życia i zdrowia, prawidłowego i niezakłóconego rozwoju oraz poszanowania godności i udziału w procesie decydowania o swojej sytuacji. Nakaz ochrony dobra dziecka stanowi podstawową i nadrzędną zasadę polskiego systemu prawa rodzinnego, której podporządkowane są wszelkie regulacje w sferze stosunków między rodzicami i dziećmi. Dobro dziecka powinno stanowić przesłankę wszystkich rozstrzygnięć sądu dotyczących dziecka.

Pojęcie dobra dziecka wielokrotnie było przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego. Tytułem przykładu wystarczy przywołać dwa z nich: postanowienie z dnia 24 listopada 2016 r., II CA 1/16, LEX nr 2216088 oraz postanowienie z dnia 5 lipca 2006 r., IV CSK 127/06, LEX nr 232819, które powinny stanowić punkt wyjścia do dalszych studiów i bardziej pogłębionych rozważań dotyczących zagadnienia dobra dziecka.

Analizę postanowień Sądu Najwyższego sugeruję rozpocząć od lektury art. 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997, nr 78, poz. 483 z późn. zm.), który wskazuje na intencję prawodawcy w zakresie szeroko pojętej ochrony praw dziecka.